

VÝCHOVA PŘÍSLUŠNÍKŮ ČSLA K UVĚDOMĚLÉ NENÁVISTI K TŘÍDNÍMU NEPŘÍTELI — ZÁKLADNÍ PŘEDPOKLAD NEUSTÁLÉHO ZVYŠOVÁNÍ BOJOVÉ POHOTOVOSTI

Zkušenosti Sovětské armády z válek na obranu socialistické vlasti ukázaly, že jednou z důležitých podmínek k dosažení vítězství ve válce je nenávist vojáků k třídnímu nepříteli.

Proto výchova příslušníků ČSLA k uvědomělé nenávisti k třídnímu nepříteli se musí stát pevnou součástí jejich morálně politické a psychologické přípravy.

Cit nenávisti k nepříteli umožňuje vojákům v době míru neustále zvyšovat bdělost a bojeschopnost a vede je k úsilí o dosažení všech morálně bojových vlastností, nezbytných k vítězství v soudobém boji. V případě agrese nepřítele jim hluboký cit nenávisti k nepříteli umožňuje v libovolném okamžiku se střetnout s agresorem a použít k jeho zničení všechny prostředky, které má ČSLA k dispozici. Výchova příslušníků ČSLA k uvědomělé nenávisti k třídnímu nepříteli se tak stává jedním z důležitých prvků zabezpečení vysoké bojové pohotovosti.

Marxismus-leninismus přistupuje k otázce nenávisti vždy historicky a třídně. Vždy posuzuje, koho nenávidět a v zájmu koho. Tento třídní charakter nenávisti výstižně charakterizovali již Marx a Engels, když v Manifestu komunistické strany napsali: „... Dějiny všech dosavadních společností jsou dějinami třídních bojů. Rozdělení společnosti na antagonistické třídy bylo a je základní příčinou, která zrodila nenávist porobených a vykořisťovatelských mas (otroků a nevolníků i novodobých proletářů) vůči svým vykořisťovatelům a utlačovatelům.“

Jako živelný výraz odporu se tato nenávist projevovala již v dávné minulosti (např. při různých povstáních otroků a nevolníků). Avšak až tehdy, když si proletariát pod vlivem marxisticko-leninské ideologie a pod vedením revolučních dělnických stran počal uvědomovat své skutečné společenské postavení a historické poslání, dostávala jeho nenávist a nesmiřitelnost vůči svým utlačovatelům revolučně uvědomělý charakter. Teprve tato

uvědomělá třídní nenávist k vykořisťovatelům motivovala úsilí proletariátu k boji za sociální rovnost, zrodila socialismus a všestranně osvobodila pracující lid.

Komunistické strany proto považují výchovu k uvědomělé třídní nenávisti v národním i mezinárodním měřítku za důležitou součást svého ideově politického působení. V. I. Lenin charakterizoval uvědomělou třídní nenávist jako „... ušlechtilý, vysoce vznešený cit nejlepších příslušníků utlačované a vykořisťované masy“ (V. I. Lenin, Spisy 32, Praha 1955, str. 535).

Z třídního hlediska můžeme nenávist charakterizovat jako nenávist spravedlivou a nespravedlivou.

Za spravedlivou nenávist můžeme považovat nenávist pracujícího lidu kapitalistických států a států bojujících za národní osvobození od koloniálního nadvlády i lidu tábora socialismu proti vykořisťovatelské třídě kapitalistického společenského systému (imperialismu), která k dosažení svých vykořisťovatelských a doby-

vačných cílů neváhá využít proti pracujícímu lidu svého státu a proti pokrokovému a národně osvobozenkému hnutí jiných národů jakéhokoli násilí (politické vraždy, puče, převraty i bezohledné ničivé vyhlazovací války, psychologické, hospodářské a politické války, špionáž a diverze).

Za nespravedlivou nenávist můžeme považovat nenávist založenou na netřídní podstatě (na nacionalistických, etnických, náboženských, kulturních, rasových a jiných předsudcích). Tento druh nenávisti imperialisté rozdmýchávají vždy tehdy, chtějí-li upevnit nebo získat vliv a moc nad jiným státem.

Ze sociálního hlediska můžeme nenávist charakterizovat jako nenávist spontánní nebo uvědomělou.

Spontánní nenávist je přirozeným a zákonitým projevem sociální psychiky a má značný význam pro formování revolučních sil. Sama o sobě je však snadno zranitelná a může být chybně orientována. Určitou odrůdou spontánní nenávisti je **slepá nenávist a fanatismus**. Obě tyto formy nenávisti se neohlížejí na objektivní podmínky historické situace, neuvažují o reálných možnostech a snaží se vybit se na protivníkovy, nebo končí desiluzí.

Vyšším stupněm nenávisti je **uvědomělá nenávist**. Marxisticko-leninská psychologická věda odhalila, že city lidí nejsou pouze přímým odrazem objektivní reality v lidském vědomí, nýbrž jsou výrazem vztahu člověka k předmětům a jevům skutečnosti. Vychází z toho, že brání-li něco (někdo) v uspokojování potřeb nebo je-li něco (někdo) v rozporu se společností, vyvolává to ve společnosti záporné emocionální zážitky (nespokojenost, hoře, smutek, strach, hněv, nenávist). Síla a intenzita těchto emocionálních zážitků se liší podle významu zdroje nebo podle toho, jaké požadavky si společnost (nebo jednotlivá skupina) klade. Společenská podstata člověka činí z uvědomělé nenávisti jeden z jeho nejintenzivnějších citových prožitků. Vyplývá to z toho, že láska a nenávist, tyto dva protikladné rysy tvoří základní prvek a jsou ve vědomí člověka v organické jednotě. Např. A. M. Gorkij ve svých dílech zdůrazňoval, že nemůže

milovat ten, kdo se nenaučil současně nenávidět. Proto uvědomělá třídní nenávist je v dialektické jednotě s láskou k socialistické vlasti (socialistické vlastenectví), s bratrskými vztahy k zemím socialistického společenství (socialistický internacionálníismus) a k mezinárodnímu dělnickému a komunistickému hnutí (proletářský internacionálníismus).

Marxismus-leninismus zbavuje uvědomělou třídní nenávist nízkých cílů, fanatismu a amorálnosti. V uvědomělé třídní nenávisti i vyzdvihuje **vysokou humánnost**, vrozenou ideálům socialismu a komunismu. Výrazným příkladem je humánní přístup Sovětské armády k obyvatelstvu poraženého nenáviděného Německa. Naproti tomu je třeba si připomenout nehumánní charakter nenávisti, pěstovaný v kapitalistických armádách. Stačí vzpomenout na německý, italský a španělský fašismus, činnost kapitalistických armád v Koreji, Vietnamu, Laosu, Kambodži, Alžírsku a v ostatních bývalých koloniích i řádění chilské junty apod.

Humánní obsah uvědomělé třídní nenávisti však nemá nic společného s tzv. **abstraktním humanismem**. Abstraktní humanisté (mezi něž patří různé skupiny pacifistů, reformistů, křesťanské hnutí atd.) pokládají za humánní pouze lásku, nenávist považují za nehumánní. Zavrhnou každou nenávist bez rozdílu, nezajímají je, a proto ani nezkušají okolnosti, kdo koho a proč nenávidí. Bojují jen proti krajním nelidskostem vykořisťovatelských tříd a systémů, nikoli za jejich odstranění. Nerozlišují války spravedlivé a nespravedlivé, nenávist spravedlivou a nespravedlivou. Abstraktní humanismus je proto v rozporu s marxisticko-leninským vědeckým hodnocením, neboť společenské jevy nevysvětluje, ale naopak je zatemňuje a zkresluje.

Na základě těchto principů můžeme uvědomělou nenávist k třídnímu nepříteli charakterizovat jako psychologický, společenský, historický, citový, hluboce třídní a vyhraněný mravní cit, který vyvěrá z uvědomělého chápání protikladnosti ideálů, cílů a prostředků používaných k jejich dosažení ve světě socialismu a ve světě imperialismu.

Význam výchovy vojáků k uvědomělé nenávisti k třídnímu nepříteli pro upevňování bojové pohotovosti ČSLA

Nadšené vlastenectví a silná nenávist k okupantům byla jedním ze základních zdrojů hrdinství příslušníků čs. zahraničního a domácího odboje. Dávala jim pevnost a odhodlání obětovat za svobodu vlasti i život a umožňovala jim za pomo-

ci Sovětské armády zvítězit nad nepřitelem.

Příští možná válka by byla rozhodujícím třídním střetnutím socialismu a kapitalismu. Její charakter vyžaduje, aby naši vojáci byli připraveni vést okamžité

tou a rozhodnou bojovou činností v její nejostřejší a nejvyhraněnější formě. Nemůžeme proto pasivně čekat a spoléhat na to, že nenávist k nepříteli vznikne u vojsk samočinně po zahájení války. Naopak již v míru je zapotřebí vést vojáky k uvědomělé nenávisti k třídnímu nepříteli, dát jim jasnou představu o jeho charakteru a seznamovat je z jeho zákeřností, surovostí a podlostí.

Základním východiskem při objasňování nepřitele našim vojákům by se mělo stát leninské učení o imperialismu a dokumenty mezinárodních porad představitelů dělnických a komunistických stran. Zvláštní místo v tomto směru mají závěry sjezdů KSSS a KSČ a plenární zasedání, které odhalují podstatu, reakční charakter a konkrétní činnost soudobého imperialismu.

Při seznamování vojsk s nepřitelem bychom měli pozornost věnovat především politickým, ekonomickým a vojenským hlediskům.

Z politického hlediska je třeba vojákům vysvětlovat třídně reakční a politickou podstatu imperialismu; jeho vnitřní i zahraniční politiku a její agresivní uchvatitelský charakter; podstatu buržoazní ideologie, její cíle a projevy v současném ideologickém boji, konkrétní formy, metody a prostředky, kterých používají imperialistické státy k ovládnutí světa; rozpory mezi jednotlivými imperialistickými státy a jednotu obsahu cílů jejich politiky vůči zemím tábora socialismu; boj proti národně osvobozenkému hnutí, apod.

Z ekonomického hlediska je třeba vojákům vysvětlovat vykořisťovatelskou podstatu kapitalistického společenského systému; formy vykořisťování pracujících vlastních zemí i ostatních států, včetně rozvojových zemí; prohlubující se hospodářskou a všeobecnou krizi a snahu řešit ji na úkor jiných států; ekonomické zdroje agresivity imperialismu; zdroje, které může mobilizovat v boji proti táboru socialismu (morálně politický, ekonomický a vojenský potenciál), apod.

Z vojenského hlediska je třeba vojákům vysvětlovat agresivní charakter imperialismu; militarizaci národního hospodářství, hrozbu, kterou představuje pro naši socialistickou vlast, pro socialistické společenství a pro mír ve světě; zákonitou možnost vyvolání agresivních válek v kterýkoli okamžik; třídní podstatu, protilidový a protinárodní charakter a sílu imperialistických armád s důrazem na jejich velitelský sbor; vojenskostrategické koncepce, varianty jejich realizace a metody a formy, kterými se snaží dosáhnout

svých cílů; agresivnost Severoatlantického paktu a ostatních válečných uskupení na ostatních válčících, jejich přípravy k raketové jaderné válce; zásady bojové činnosti, taktické normy, organizační strukturu a takticko-technická data bojové techniky a zbraní (v rozsahu potřebném pro plnění úkolu každého jednotlivce); metody, formy a prostředky podvrtné činnosti nepřítelů, včetně psychologické války, špionáže a diverze; slabé a silné stránky nepřítelů apod.

Síly a možnosti nepřítelů k vedení bojové činnosti musíme hodnotit a vysvětlovat reálně a vycházet přitom z celkového poměru sil. Zprávy o novinkách zahraniční vojenské techniky a o jejich bojových vlastnostech a taktickém použití musíme objasňovat vždy se všemi klady a nedostatky i s poukázáním na vlastní účinné zbraně proti této technice. Vždy musíme zabránit přeceňování jednotlivostí i podceňování celkových možností nepřítelů.

Správné hodnocení nepřítelů posiluje u vojáků vědomí odpovědnosti za plnění vojenských povinností, zvyšuje jejich bdělost a pomáhá odhalovat projevy cizí ideologie a vypořádat se s nimi. Naproti tomu nesprávné hodnocení nepřítelů, zvláště pak jeho podceňování, vyvolává vlašný poměr vojáků k plnění vojenských povinností, vede k nízké úrovni kázně a vycvičenosti atd. To snižuje stálou bojovou pohotovost a negativně působí i na uvědomění ČSLA do vyšších stupňů bojové pohotovosti. Na toto nebezpečí upozorňoval již V. I. Lenin, když zdůrazňoval, že nejnebezpečnější ve válce je podceňovat nepřítel a uklidňovat se tím, že my jsme silnější.

Praxe potvrzuje, že úroveň bojové pohotovosti je úměrná tomu, za jak akutní považují naši vojáci možnost rozpoutání nové války. Proto je nezbytné trvale v nich utvrzovat vědomí, že rozpoutání agresivní imperialistické války je zcela reálné.

Při seznamování vojáků s vojenskopolitickými a ekonomickými záměry je nezbytné využívat stále nových a přesvědčivých argumentů. Obecnost argumentů nevyvolává správné představy a při jejich několikerém opakování přináší více škody než užítu. Důležité je vždy dosáhnout vysoké náročnosti a přesvědčivosti.

Abychom při výchově vojáků k třídní nenávisti k nepříteli dosáhli požadovaných výsledků, musí být základem výchovy taková fakta a argumenty, které jsou logické, srozumitelné a přesvědčivé, neboť rozhodujícím faktorem a hlavním regulátorem síly nenávisti každého vojáka

ČSLA k nepříteli je jeho rozum, jeho vnitřní ztotožnění se s našimi argumenty.

Pouze chladný rozum a střídavá úvaha bez doplnění silným citem (emocí) by však nepostačily. Proto je nutné ve výchově našich vojáků cílevědomě ovlivňovat i jejich city. Přitom musíme mít na mysli zásadu, že žádný člověk nemůže být přinucen k prožívání určitého citu, ani sám sebe nemůže silou vůle k určitému citu přinutit. Je-li si však vědom objektivních zdrojů a nutnosti takového citu, bude sám vyhledávat citově (emocionálně) nejsilnější podněty, které v něm budou pěstovat takový vztah, který považuje za správný. Nejlépe to vyjádřil V. I. Lenin tezí, že city jsou neoddělitelným elementem pochopení. Jestliže člověk neprožívá odpovídající emocionální reakci na určitou situaci, znamená to, že nepochopil.

Z toho můžeme vyvodit zjednodušený závěr, že základem citového obsahu nenávisi našich vojáků k nepříteli je vnitřní subjektivní zhodnocení a pochopení marxisticko-leninské ideologie a odmítání nepřátelské ideologie. V době míru se projevuje aktivně vyjadřovaným odporem vůči všemu, co je socialismu a socialistické vlasti nepřátelské.

Předpokladem vzniku trvalejšího pocitu odporu proti imperialismu našich vojáků je tedy upevňování kladného vztahu k socialismu a k našim internacionálním svazkům.

K dosažení potřebných výsledků musí být práce mezi vojáky diferencovaná. Všechny nejasné otázky z mezinárodního i vnitropolitického života jim musíme trpělivě objasňovat a nedopouštět se ukvapených závěrů. Již od zahájení příjímání je zapotřebí maximálně spolupracovat s funkcionáři SSM, kteří před nástupem vojenské služby pracovali v územních, závodních i školských organizacích SSM, zapojit je do politické práce a nepřestat s nimi pracovat po celou dobu základní vojenské služby. Zvláště je nutné vytvořit jim podmínky pro to, aby v přísně organizovaném vojenském organismu mohli co nejdříve a v plném rozsahu rozvinout aktivitu.

Při výchově vojáků k nenávisi k tříděmu nepříteli by si velitelé, štáby, političtí pracovníci, stranické a svazácké orgány a organizace měli neustále připomínat a uvědomovat, že objektem výchovy je mládež, která se narodila a vyrostla již v socialistické společnosti. Nemá proto s imperialismem a s jeho pravou tvářou žádné osobní zkušenosti. Nepoznala bezohlednost kapitalismu a nedemokratické potlačování svobodné vůle dělnické třídy. Nepoznala krutost a ničivost války,

neprošla školou nenávisi v revolučních bojích o socialistický charakter naší republiky.

U některých vojáků nebylo prostředí, v němž žili před nástupem vojenské základní služby, vždy v úplném souladu s našimi představami. V důsledku tohoto prostředí se určitá část mládeže o politiku málo zajímá a nerozumí jí, jiná část vojáků, jejichž blízcí příbuzní emigrovali do kapitalistických států, má k politice své osobní vyhraněné stanovisko.

I když u větší části mládeže se projevuje dobrý výchovný vliv rodiny, školy, SSM a jiných masově politických organizací, jsou povolanci ve svých 18 až 19 letech ve velké většině dosud světonázorově a citově nezralí. Nedovedou abstrahovat a zobecňovat společenské a politické jevy, analyzovat mírovou činnost nepřítelů a uvádět ji do souladu s jeho taktikou při plnění strategického cíle, jímž je likvidace socialismu. Mírové soužití a přátelství mezi národy chápou proto často pacifisticky v kosmopolitní podobě. Jejich naivní romantismus a obdiv k světovým výsledkům vědeckotechnické revoluce je vedou často k touze poznávat kapitalistický svět, na který se při tom dívají netřídně, jako na svět prostých lidských zájmů, zábav a citů.

Aby výchova k uvědomělé třídní nenávisi byla účinná musí velitelé, štáby, političtí pracovníci, stranické a svazácké organizace znát sociální skupiny vojenské mládeže, zákonitosti jejich formování a fungování i vlivy, které na tyto skupiny z různých stran působí. Jinak řečeno, musí znát sociálně politickou charakteristiku vojenské mládeže, do které se mimo jiné promítá i sociální prostředí, v němž voják žil před nástupem vojenské základní služby, konkrétní prostředí jeho rodiny a její světonázorový profil i celý komplex výchovně vzdělávacího působení společnosti, neboť ideově výchovná práce v armádě organicky navazuje na stupeň světonázorové výchovy mládeže dosažený před nástupem vojenské služby a musí tedy tuto kvalitu respektovat.

K získání těchto znalostí je zapotřebí, kromě důsledného studia osobních spisů každého vojáka, již od prvního dne nástupu jeho vojenské služby poznávat rytmus vojáků, jejich názory, nálady a reakci na politická opatření imperialistických vlád i vlád zemí tábora socialismu. K tomuto účelu můžeme používat kromě denního služebního styku, PŠM a kulturně masové práce též individuální pohovory nebo různé písemné anonymní ankety. Jejich obsahem může být zjištění

názorů vojáků na mezinárodní i vnitropolitickou situaci, vztah k politice KSČ, k internacionalismu, k vojenské službě, k plnění vojenských povinností atd. Na základě získaných údajů je výhodné zpracovat analýzu třídně politické situace v jednotce (útvary). Závěry z této analýzy umožňují předvídat, které nejasnosti se mohou v průběhu ideové výchovy objevit, s předstihem se na ně připravit a včas na ně reagovat.

Nemůžeme se však spokojit jen s výsledky jednorázových akcí. Průzkum myšlení, politických názorů a postojů musíme dělat pravidelně v zimním i v letním výcvikovém období i při mimořádných mezinárodních i vnitropolitických událostech v průběhu celé dvouleté základní služby.

Aby výsledky analýzy mohly využívat všechny stupně velení je nutné zabezpečit systematický tok informací zezdola nahoru. Souběžně s analýzou názorů, nálad a postojů našich vojáků postupováním služebním postupem od velitelů rot nahoru by bylo správné, aby nadřízené stupně velení co nejdříve poskytovaly podřízeným velitelům, štábům, politickým pracovníkům, stranicím a svazáckým orgánům a organizacím argumenty k objasňování nejasných otázek a včas podřízeným stupňům velení předávaly vyhodnocené závěry o vojenské, politické a ideologické činnosti nepříteli proti táboru socialismu. Přes stále se zlepšující informovanost jsou příslušní funkcionáři na stupni útvar, prapor a rota se závěry o činnosti nepřítelů dosud seznamování se značným zpožděním. Konfrontace názorů vojáků s konkrétními směry ideologické práce je proto velmi ztížena a

praktická opatření se opoždějí za činností nepřítelů.

Dobré znalosti morálně politických kvalit vojáků umožňují při výchově vojáků k uvědomělé nenávisti k třídnímu nepříteli cílevědomě využívat všech základních forem, metod a prostředků politickovychovné práce, mezi něž patří především marxisticko-leninská příprava důstojníků, politické školení mužstva, doplňková výchovná agitace a propagandistická činnost, tisk, literatura, umění, film, televize, názorná agitace, výchova na tradicích apod.

Rozhodující úlohu při výchově k třídní nenávisti plní též sociální prostředí, v němž vojáci žijí a plní své úkoly. Proto je třeba, aby velitelé a političtí pracovníci svou velitelskou a organizační činností upevňovali vojenský režim, dodržovali řády a předpisy, upevňovali vzájemné vztahy a vytvářeli zdravé vojenské kolektivy a upevňovali vojenskou kázeň a všestranně zajišťovali materiálně technické zabezpečení vojsk.

Výchovu k uvědomělé třídní nenávisti je třeba organizovat i v průběhu taktické (polní) i odborné přípravy vojsk, kdy se vojáci učí nejen mistrovskému zvládnutí bojové techniky, ale poznávají reálného nepřítel, jeho organizaci, taktiku i metody psychologického působení. Zvláště účinná jsou spojenecká taktická cvičení, která pěstují ve vojácích důvěru ve vlastní sílu a upevňují internacionální city.

Největšího úspěchu se dosáhne tehdy, je-li výchova k třídní nenávisti komplexní, tj. po celou dobu vojenské služby, v průběhu pracovního dne, při všech záležitostech i v době osobního volna.

Nenávist k třídnímu nepříteli je jedním ze základních zdrojů vysokých morálně politických, psychologických a bojových kvalit vojáků. Vede vojska k neustálému zvyšování bdělosti a ostráživosti a ke snaze vychovávat v sobě vlastnosti nezbytné pro vítězství v soudobém boji. Vede je k tomu, aby se učili dobře vojenskému umění, mistrnému ovládnutí přidělených zbraní a bojové techniky, aby svými schopnostmi přispívali ke zvyšování bojové pohotovosti své jednotky a útvaru. Napomáhá k pěstování takových morálně politických vlastností jako je ukázněnost, přísné dodržování požadavků vojenské přísahy, řádů a přesné plnění rozkazů velitelů a náčelníků. Podněcuje je k aktivitě, je zdrojem jejich statečnosti, odvahy a upevňuje jejich vůli k překo-

návání všech těžkostí a překážek při plnění bojových úkolů.

V. I. Lenin považoval nenávist k nepřítelům socialistického státu za velmi důležitou součást socialistického vlastenectví, neboť jenom uvědomělý, ideově pevný a politicky i odborně připravený obránce socialistické vlasti neskloní v boji zbraň před třídním nepřitelem a dokáže nad ním zvítězit.

Výchova příslušníků ČSLA v duchu třídní nenávisti k nepřítelům socialismu, k nesmiřitelnému postoji k nepřátelské ideologii je jedním z nejdůležitějších úkolů velitelů, politických pracovníků, stranicích a svazáckých organizací. K dosažení požadovaných výsledků v této výchově je zapotřebí dovedně využívat všech forem a prostředků ideologického půso-

bení k objasnění principů a zásad socialistického vlastnictví a internacionalismu a převahy socialismu nad kapitalismem. Propagovat revoluční tradice strany a lidu i bojové tradice ČSLA. Odhalovat reakční, agresivní podstatu imperialismu a vstěpovat do vědomí všech příslušníků ČSLA, že imperialismus nemůže změnit svou agresivní podstatu a zůstává nositelem válek proti socialistickým zemím, národně osvobozeneckému hnutí a sociálnímu pokroku. Vychovávat vojáky k nesmiřitelnosti proti oportunismu, konformismu, liberalismu, sociáldemokratismu, reformismu, pacifismu, kosmopolitismu, smířlivosti a k jiným nesprávným a nepřátelským směrům a postojům. Vychovávat z vojáků ideově přesvědčené vlastence a pěstovat v nich vědomí trvalé odpovědnosti za vysokou bojovou pohotovost své jednotky.

Ideovou výchovu je třeba co nejtěsněji spojovat s úkoly jednotek a útvarů. Celodenní režim života, náročnost, organizovanost, úroveň výcviku, jednání a myšlení velitelského sboru, dodržování všech zásad stále bojové pohotovosti musí vojáky názorně přesvědčovat, že v jeho jednotce jsou vyvozovány všechny důsledky z agresivity soudobého imperialismu. Je třeba rozhodně vyloučit, aby život útvaru se rozcházel s teoretickými zása-

dami, s kterými je voják seznamován v ideově výchovné práci.

Současné je nutné objasňovat, že úspěchy tábora socialismu nás nesmí vést k sebeuspokojení a k podcenění nepřítel. Stále platí, že v dalším světovém vývoji bude rozhodovat poměr sil mezi socialismem a imperialismem, a to jak na ekonomickém, politickém, tak i na vojenském úseku. Vysvětlovat nezbytnost nepřetržitého upevňování bojové pohotovosti, která je nutná proto, aby imperialismus dodržoval přijaté smlouvy, respektoval politiku mírového soužití a byl donucen k jednání o odzbrojení. Jednotná vojenská síla států účastníků Varšavské smlouvy bude i v budoucnu tou silou, která může zabránit vzniku světové války a může napomoci k uhašení a likvidaci válečných ohnisek v různých částech světa.

Při výchově vojáků k třídní nenávisti k nepříteli je třeba vycházet ze základních stranických dokumentů KSSS a KSČ a z mezinárodních porad komunistických a dělnických stran. Na faktech ukazovat profil nepřítel. Objasňování spojovat s působením na rozum i city vojáků. Výchovu musí organizovat všichni velitelé, náčelníci, političtí pracovníci, stranické i svazácké orgány a organizace tak, aby pronikla celým procesem výchovy a výcviku.